

ਸਿਵਲ ਮਿਸਲੀਨੀਅਸ

ਬਾ ਅਦਾਲਤ ਦਯਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.

ਦੁਰਗਾ ਦਾਸ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਾਲ, ਪੰਜਾਬ, ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਕਰਤਾ।

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 199 ਓਫ 1961.

ਪੈਪਸੂ ਟੈਨੈਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XIII)-ਸੈਕਸ਼ਨ 51-ਵਿਆਖਿਆ-"ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ"-ਕੀ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ - ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਦੋ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਕਨੂੰਨ - ਕਿਹੜੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅੰਤਮ ਸ਼ਬਦ, "ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (v) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਕੇ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਦੋ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਇੱਕ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ, ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 4, ਮਿਤੀ 22 ਸਤੰਬਰ, 1960, 29 ਦਸੰਬਰ, 1959, 10

ਮਾਰਚ, 1959 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਤੰਬਰ, 1958, ਕ੍ਰਮਵਾਰ.

ਜੇ.ਐਨ. ਕੌਸ਼ਲ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ।

ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਹੁਕਮ

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.-ਇਹ ਫੈਸਲਾ 1961 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 199 ਅਤੇ 1961 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 437 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਅਧੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਬਚਾਅ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 (1955 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 13) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬੇਦਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਐਕਟ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕੁਲੈਕਟਰ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਧਾਂ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 51 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਧਾਰਾ 51 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ-

[ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਭਾਗ 51 ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ:]

1956 ਦੇ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ ਨੰ. 15 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 51 ਨੂੰ ਮੂਲ ਧਾਰਾ 51 ਦੀ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੂਲ ਧਾਰਾ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ-

"51. ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟ - ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ--

- (a) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਨਿਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ;
- (b) ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਾਂ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ;
- (c) ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜੋ ਸੰਘ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ
- (d) ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (iii) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ (v) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੇਠਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਸਥਾ ਧਾਰਾ (iii) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (v) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਧਾਰਾ (iii) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (v) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਅਧੀਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (v) ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ (i) ਤੋਂ (iv) ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। . ਇਸ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਵਿਵਾਦ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸਿਰਫ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (v) ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਸਥਾ ਜੋ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਧਾਰਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਜਨਤਕ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪਿਛਲੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸ਼ਬਦ "ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਜ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੰਦਰ ਛੋਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਛੋਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਵਕਫ਼ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਧਾਰਾ

(1) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ ਵਕਫ਼ ਐਕਟ, 1954 (1954 ਦਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਐਕਟ 29), ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ, ਡਾਕਟਰੀ ਰਾਹਤ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮੇਤ ਆਮ ਜਨਤਕ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਪੂਜਾ ਛੋਟ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਕਫ਼ ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡੇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਵੇਗੀ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ (ਧਾਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। iii) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇੱਕ ਮੰਦਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੂਜੇ ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ (iii) ਅਤੇ (iv) ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਸਲ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਕੀ ਹੈ। ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਦੋ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਇੱਕ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਅਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਅਵੈਧ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਆਖਿਆ ਜੋ ਇਸਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸਲਈ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਬਚੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਅੰਤਮ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਇਹ ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (v) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਕੇ। ਬਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ

ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਹੀ ਹੈ ਮੈਂ ਦੱਸਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਾ (v) ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚਾਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕੁਝ ਹੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸ਼ਬਦ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਧਾਰਾ (v) ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਬੇਕਾਰ ਕਿਉਂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ (v) ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਕਾਮਥ ਬਨਾਮ ਅਹਿਮਦ ਇਸਹਾਕ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਅਤੇ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਚਿੱਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਫੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਬ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੰਡਲ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (3) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ (iii) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸਬੰਧਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮੁਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ (ਅਨੁਵਾਦਕ)